

PÕLLUMAJANDUSTÖÖTAJA, LINNUKASVATAJA ÕPPEKAVA MOODULITE RAKENDUSKAVA

Sihtrühm	Vähemalt põhiharidusega õppija		
Õppevorm	Statsionaarne		
Mooduli nr	Mooduli nimetus	Mooduli maht (EKAP)	Õpetajad
1	PÕLLUMAJANDUSMASINATEGA TÖÖTAMINE	4	M-M. Urve, M. Kõbu, E. Takk, praktikajuhendajad
Nõuded mooduli alustamiseks	Puuduvad		
Mooduli eesmärk	Õpetusega taotletakse, et õppilane kasutab vastavalt juhiste erinevaid põllumajandusmasinaid nii farmis kui taimede kasvuaegsetel hooldustöödel ja niitmisel järgides ohutus- ja keskkonnanõudeid ning tagades loomade ja lindudeturvalisuse ja masinate heaperemeheliku hoolduse.		
Õpiväljundid	Hindamiskriteeriumid		
Õpilane: 1. Hooldab loomad ja linnud farmis, veab ja ladustab sõnniku ja söödajäätid, transpordib sööda	Õpilane: <ul style="list-style-type: none"> • söötab, joodab ja hooldab loomad ja linnud vastavalt ettevõtte töökorraldusele ja ohutusnõuetele • veab ja ladustab sõnniku ja söödajäätid farmist vastavalt ettevõtte töökorraldusele ja keskkonnanõuetele; • transpordib sööda (silo, hein jne) ladustamise kohta vastavalt juhiste järgides liiklus-, töö- ja keskkonnaohutusnõudeid. 		
2. Teeb taimede kasvuaegseid hooldustöid, niidab ja vajadusel kaarutab või vaalutab niiduse	<ul style="list-style-type: none"> • teeb taimede kasvuaegseid hooldustöid: äestab, rullib, trimmerdab, teeb hooldusniidet vastavalt juhiste; • niidab ja vajadusel kaarutab või vaalutab niiduse vastavalt juhiste; 		
3. Kontrollib masinate ja seadmete töökorrasolekut, osaleb masinate ja seadmete hoiustamisel või hooajatöödeks ettevalmistamisel	<ul style="list-style-type: none"> • Loeb, mõistab ning selgitab masinate ja seadmete kasutusjuhendeid ja tööohutusnõuded; • kontrollib masina ja seadme töökorrasolekut ning vea korral teavitab vastutavat isikut; • osaleb masinate ja seadmete hoiustamisel või hooajatöödeks ettevalmistamisel, puhastades ja hooldades neid vastavalt juhistele 		

Teemad, alateemad	Tööohutus põllumajanduses töötamisel Loomade ja lindude hooldamine Loomade ja lindude heaolu ning põhivajadused Loomade ja lindude söötmine, jootmine ja hooldamine Sõnniku ja söödajääkide vedu ja ladustamine Sööda transport ja ladustamine Rohumaade hooldamine Taimede kasvuaegsed hooldustööd Niitmine, kaarutamine või vaalutamine Masinate ja seadmete hooldus Masinate ja seadmete nõuetekohane kasutamine Masinate seadmete töökorrasoleku kontroll Masinate ja seadmete hooajatoodeks ettevalmistamine, hoiustamine ja hooldus Praktilised tööd: 1-3 õpiväljundite kohta 1 EKAP
iseseisev töö 16 tundi	Töötamine juhendamisel põllumajanduse tootmises(töökojas, põllul, farmis)
praktika	1-3 õpiväljundite kohta 2 EKAP, 52 tundi
Õppemeetodid	interaktiivne loeng, intervjuu, praktiline töö
Hindamine	Õppeprotsessis rakendatakse kujundavat hindamist. Õpiväljundite saavutatust hinnatakse hindamiskriteeriumide ja demonstratsioonülesannete täpsustavate hindamisjuhendite alusel. Hindamisülesanne: Õpilane demonstreerib juhendi alusel liikurmasina töökorras olekut ja masinaga laudas töötamise oskust (sõnniku eemaldamine/sööda laotamine).
sh hindekriteeriumid	Puuduvad
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Mooduli kokkuvõttev hinne on mitmeeristav. Hinne on „arvestatud“, kui on saavutatud kõik õpiväljundid lävendi tasemel, sh täidetud iseseisvad tööd ja sooritatud praktika
sh hindamismeetodid	Praktiline töö, demonstratsioon, intervjuu
Õppematerjalid	Masinate tööjuhendid, www.delaval.ee A.Bolotov, III liigi traktoristi õpik, 1987 T. Kirsi, Traktoristi ABC 1984 E.Haller, M.Karmin, Maaviljelus, 1984 I.Aamisepp jt, Maaviljeluse käsiraama, t 1978 H.Mauring, Loomakasvatuse alused, 1979

Mooduli nr	Mooduli nimetus	Mooduli maht (EKAP)	Õpetajad
2	JUHTIMINE JA MAJANDAMINE	4	A. Kupp, R. Türk, E.Laurson
Nõuded mooduli alustamiseks	Puuduvad		
Mooduli eesmärk	Õpetusega taotletakse, et õppilane juhendab kaastöötajaid, korraldab tööd ja sõlmib tööalaseid kokkuleppeid oma pädevuse piires.		
Õpiväljundid	Hindamiskriteeriumid		
Õpilane: 1. Juhendab ja nõustab kaastöötajaid vastavalt ettevõtte töökorraldusele	Õpilane: <ul style="list-style-type: none"> • annab ülevaate ettevõtte töökorraldusest ja töötajaga seotud dokumentatsioonist; • juhendab ja nõustab vajadusel kaastöötajaid vastavalt ettevõtte töökorraldusele arvestades töö iseloomu ja keerukust ning hindab töö kvaliteeti; • juhendab uut töötajat vastavalt juhistele; • motiveerib oma meeskonda sõltuvalt meeskonnaliikmete individuaalsetest omadustest ja eripäradest. 		
2. Korraldab ettevõtte tööloigu sujuva toimimise	<ul style="list-style-type: none"> • hindab ressursid ja määrab võtmetegevused toimimiseks; • planeerib etteantud tingimuste järgi töö mahtu ja ajakulu ning jaotab tööülesanded; • arvestab tööloigu toimimisega seotud kulud; • kirjeldab arusaadavalt töö käiku ja annab selle kohta asjatundlikke selgitusi. 		
3. Sõlmib kokkuleppeid koostööpartneritega ja koostab vajalikke dokumente	<ul style="list-style-type: none"> • kirjeldab kliendisegmente ja neile suunatud väärtuspakkumist; • sõlmib kokkuleppeid koostööpartneritega oma pädevuse piires; • koostab vajalikke dokumente vastavalt ettevõtte töökorraldusele ja õigusaktide nõuetele. 		
4. Osaleb toodangu ettevalmistamisel realiseerimiseks	<ul style="list-style-type: none"> • leiab materjali toodangu väljastamiseks vajalike dokumentide kohta, vormistab toodangu saatelehed; • osaleb toodangu ettevalmistamisel realiseerimiseks (piim, loomade ja lindude saatmine tapamajja, teravilja vedu jms) vastavalt ettevõtte töökorraldusele. 		

Teemad, alateemad	<p>Organisatsioon ja juhtimine Organisatsiooni eesmärgid, struktuur; inimene organisatsioonis Meeskonnatöö, suhted meeskonnas. Infovahetuse ja tagasiside tähtsus. Organisatsiooni kultuur.</p> <p>Ettevõtte varad ja ressursid Protsessijuhtimine Kulude arvestus</p> <p>Ettevõtte ja tema koostöösuhted Kliendikesksus Koostööpartnerid</p> <p>Klienditeenindus Klienditeenindaja tööks olulised oskused, hoiakud, isiksuse omadused ja nende arendamine.</p> <p>Suhtlemise alused Asjaajamise alused Dokumentide koostamine ja vormistamine Praktikadokumentatsioon</p> <p>Praktilised tööd: 1-4 õpiväljundite kohta 1 EKAP</p>
iseseisev töö 16 tundi	<p>Õpilane koostab meeskonnatööna äriplaani. Praktikadokumentatsiooni koostamine</p>
praktika	1-4 õpiväljundite kohta 2 EKAP, 52 tundi
Õppemeetodid	interaktiivne loeng, intervjuu, praktiline töö
Hindamine	<p>Õppeprotsessis rakendatakse kujundavat hindamist. Õpiväljundite saavutatust hinnatakse hindamiskriteeriumide ja demonstratsioonülesannete täpsustavate hindamisjuhendite alusel.</p> <p>Hindamisülesanded: 1. Esitleb meeskonnatööna äriplaani 2. Praktikadokumentatsiooni täitmine</p>
sh hindekriteeriumid	Puuduvad
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	<p>Mooduli kokkuvõttev hinne on mitmeeristav. Hinne on „arvestatud“, kui on saavutatud kõik õpiväljundid lävendi tasemel, sh täidetud iseseisvad tööd ja sooritatud praktika</p>
sh hindamismeetodid	Praktiline töö, demonstratsioon, intervjuu

Õppematerjalid	Teder, M, Teder, J. Mis toimub ettevõttes SA Innove, 2008 135 lk. Shumann, S.(2012), Klienditeeninduse alused lihtsas keeles Scholtes, Peter R. Juhi käsiraamat. Kirjastus TEA, Tallinn 2001 Vadi, M. Organisatsioonikäitumine. TÜ kirjastus, Tartu 2004 Varendi, M. Teder, J. Ettevõtte hindamine ja arendamine, SA Innove 2008 Virovere, A., Alas, R., Liigand, J. Organisatsiooniline käitumine. Kirjastus Külim. Tallinn 2005 www.juhtimine.ee
----------------	--

Mooduli nr	Mooduli nimetus	Mooduli maht (EKAP)	Õpetajad
3	KARJÄÄRI PLANEERIMINE JA ETTEVÕTLUSE ALUSED	6	E. Rõuk, A. Kupp, E. Laurson, K. Vreimann, E. Takk
Nõuded mooduli alustamiseks	Puuduvad		
Mooduli eesmärk	Õpetusega taotletakse, et õpilane tuleb toime oma karjääri planeerimisega kaasaegses majandus-, ettevõtlus- ja töökeskkonnas lähtudes elukestva õppe põhimõtetest		
Õpiväljundid	Hindamiskriteeriumid		
Õpilane: 1. Mõistab oma vastutust teadlike otsuste langetamisel elukestvas karjääriplaneerimise protsessis	Õpilane: <ul style="list-style-type: none"> • Analüüsib juhendamisel enda isiksust ja kirjeldab enda tugevusi ja nõrkusi; • Seostab kutse, eriala ja ametialase ettevalmistuse nõudeid tööturul rakendamise võimalustega; • Leiab iseseisvalt informatsiooni sh elektrooniliselt tööturu, erialade ja õppimisvõimaluste kohta; • Leiab iseseisvalt informatsiooni sh elektrooniliselt praktika- ja töökohtade kohta; • Koostab juhendi alusel elektroonilisi kandideerimisdokumente lähtudes dokumentide vormistamise heast tavast: CV, motivatsioonikiri, sooviavaldus; • Valmistab juhendi alusel ette ja osaleb näidistööintervjuul koostab juhendamisel endale sh elektrooniliselt lühi- ja pikaajalise karjääriplaani. 		
2. Mõistab majanduse olemust ja majanduskeskkonna toimimist	<ul style="list-style-type: none"> • Kirjeldab juhendi alusel oma majanduslikke vajadusi, lähtudes ressursside piiratusest; • Selgitab juhendi alusel nõudluse ja pakkumise ning turutasakaalu kaudu turumajanduse olemust; • Koostab elektrooniliselt juhendi alusel enda leibkonna ühe kuu eelarve; • Loetleb iseseisvalt Eestis kehtivaid otseseid ja kaudseid makse; • Täidab juhendamisel etteantud andmete alusel elektroonilise näidistuludeklaratsiooni; • Leiab iseseisvalt informatsiooni põhiliste pangateenuste ja nendega kaasnevate võimaluste ning kohustuste kohta; • Kasutab majanduskeskkonnas orienteerumiseks juhendialusel riiklikku infosüsteemi e-riik. 		

3. Mõtestab oma rolli ettevõtluskeskkonnas	<ul style="list-style-type: none"> • Kirjeldab meeskonnatöona ettevõtluskeskkonda Eestis, lähtudes õpitavast valdkonnast; • Võrdleb iseseisvalt lähtuvalt ettevõtluskeskkonnast oma võimalusi tööturule sisenemisel palgatöötajana ja ettevõtjana; • Kirjeldab meeskonnatöona vastutustundliku ettevõtluse põhimõtteid; • Selgitab meeskonnatöona ühe ettevõtte majandustegevust ja seda mõjutavat ettevõtluskeskkonda; • Kirjeldab meeskonnatöona juhendi alusel kultuuridevaheliste erinevuste mõju ettevõtte majandustegevusele; • Kirjeldab ja analüüsib ettevõtte äriideed õpitava valdkonna näitel ja koostab elektrooniliselt meeskonnatöona juhendi alusel lihtsustatud äriplaani.
4. Mõistab oma õigusi ja kohustusi töökeskkonnas toimimisel	<ul style="list-style-type: none"> • Loetleb ja selgitab iseseisvalt tööandja ja töötajate põhilisi õigusi ning kohustusi ohutu töökeskkonna tagamisel • Tunneb ära ja kirjeldab meeskonnatöona töökeskkonna üldisi füüsilisi, keemilisi, bioloogilisi, psühhosotsiaalseid ja füsioloogilisi ohutegureid ja meetmeid nende vähendamiseks; • Tunneb ära tööõnnetuse ja loetleb meeskonnatöona seadustes sätestatud töötaja õigusi ja kohustusi seoses tööõnnetusega; • Kirjeldab tulekahju ennetamise võimalusi ja oma tegevust tulekahju puhkemisel töökeskkonnas; • Leiab iseseisvalt töötervishoiu ja tööohutusealast informatsiooni erinevatest, sh elektroonsetest allikatest juhtumi näitel; • Leiab iseseisvalt ja elektrooniliselt juhendi alusel informatsiooni töölepinguseadusest töölepingu, tööajakorralduse ja puhkuse kohta; • Nimetab töölepingu, töövõtulepingu ja käsunduslepingu erinevusi; • Kirjeldab lühidalt töötaja õigusi, kohustusi ja vastutusi; • Arvestab juhendi abil iseseisvalt ajatöö, tükitöö ja majandustulemustelt makstava tasu bruto- ja netopalka ning ajutise töövõimetuse hüvitist; • Koostab ja vormistab iseseisvalt juhendi alusel elektroonilise algatus- ja vastuskirja ning e-kirja, sh allkirjastab digitaalselt; • Kirjeldab iseseisvalt dokumentide säilitamise vajadust organisatsioonis ja seostab seda isiklike dokumentide säilitamisega.
5. Käitub vastastikust suhtlemist toetaval viisil	<ul style="list-style-type: none"> • suhtleb nii verbaalselt kui mitteverbaalselt etteantud situatsioonile sobivalt, järgides üldtunnustatud käitumistavasid; • kasutab erinevaid suhtlemisvahendeid, sh järgib telefoni- ja internetisuhtluse head tava; • selgitab tulemusliku meeskonnatöö eeldusi; • kirjeldab juhendi alusel meeskonnatöona kultuurilisi erinevusi suhtlemisel; • loetleb ja kirjeldab meeskonnatöona kliendikeskse teeninduse põhimõtteid; • lahendab juhendi alusel tavapäraseid teenindussituatsioone.
Teemad ja alateemad	Karjääriritee planeerimine Enesetundmine ja selle tähtsus karjääriplaneerimisel. Õppimisvõimaluste ja töömaailma tundmine ning selle tähtsus karjääriplaneerimisel. Planeerimine ja otsustamine Isikliku karjääriplaani koostamine: lühi- ja pikaajaline

Majandusõpetus

Majanduslikud valikud piiratud ressursside tingimustes. Tulude ja kulude planeerimine ning oma eelarve koostamine. Turu roll majanduse toimimises. Maksusüsteemi olemus ja maksud, tuludeklaratsiooni koostamine. Säästmine, investeerimine ja laenamine. Riikliku infosüsteemi e-riik kasutamine

Ettevõtluse alused

Ettevõtliku inimese portree. Väliskeskkond ja selle mõju ettevõtte tegevusele. Kultuuridevaheliste erinevuste mõju majandustegevusele. Vastutustundliku ettevõtluse põhimõte. Äriidee ja selle ellu viimine

Töökeskkond

Sissejuhatus töökeskkonda. Töökeskkonna riiklik strateegia. Töökeskkonnaga tegelevad struktuurid. Töövõime säilitamise olulisus

Töökeskkonnaalase töö korraldus. Tööandja ja töötaja õigused ja kohustused. Riskianalüüs vastaval eriala näitel

Töökeskkonna ohutegurid. Töökeskkonna füüsilised, keemilised, bioloogilised, füsioloogilised ja psühhosotsiaalsed ohutegurid vastava eriala näitel

Meetmed ohutegurite mõju vähendamiseks

Töökeskkonnaalane teave. Erinevad töökeskkonnaalase teabe allikad

Tööõnnetused. Tööõnnetuse mõiste. Õigused ja kohustused seoses tööõnnetusega

Tuleohutus. Tulekahju ennetamine. Tegutsemine tulekahju puhkemisel

Tööandja ja töötaja õigused ja kohustused

Riiklik töötervishoiu ja tööohutuse strateegia. Töökeskkonnaohutusejatöötervishoiu alane seadusandlus. Tervisekontroll, töötervishoiu- ja töökeskkonnaalased teabematerjalid. Riskianalüüs, tööõnnetus, käitumine tööõnnetuse korral

Tuleohutus

Tegutsemine tulekahju korral

Tööseadusandlus

Lepingulised suhted töö tegemisel. Töölepingu pooled, nende kohustused ja õigused, töökorraldus, töö ja puhkeaeg, puhkuste liigid. Töö tasustamine ja sotsiaalsed tagatised

Asjaajamine

Asjaajamise, dokumendi ja dokumendihalduse mõiste; asjaajamise õiguslik keskkond; dokumentide loomine, dokumentide säilitamine, säilitustähtaeg, dokumentide säilitamine aktiivse elutsükli ajal, dokumentide säilitamine poolaktiivse elutsükli ajal, dokumentide säilitamine arhiivis. Isiklikud dokumendid, isikut tõendavad dokumendid, kuuluvust tõendavad dokumendid, tunnistused, lepingud ning nende säilitamine

Suhtlemisoskused

Suhtlemine. Suhtlemisvajadused ja –ülesanded. Verbaalne ja mitteverbaalne suhtlemine. Suulisesitluseläbiviimine grupile.

Ametlik ja mitteametlik suhtlemine. Telefonisuhtlus. Internetisuhtlus ja suhtlusvõrgustikud. Kirjalikusuhtlemine.

Erinevadsuhtlemissituatsioonid. Suhtlemine erinevate kuluturiideesindajatega,

kultuuridevahelised erinevused ja nende arvestamine suhtlemissituatsioonides. Suhtlemisbarjäärjaselle ületamise võimalused.

Isikutajueripärajasedamõjutavad tegurid. Tõepärase enesehinnangu suhtlemisoskuste kohta

Käitumisesuhtlemissituatsioonides. Tööalase käitumise etikett. Positiivsemuljeloomine. Käitumisviisid. Kehtestavkäitumine.

Konfliktid ja vaolukorrad ning nende tekkemehhanismid. Toimetulekkonfliktidega. Meeskonnatööpõhimõtted.

Meeskonnakuulumise positiivsed ja negatiivsed küljed. Loovus ja isiklik areng meeskonnas

Klienditeenindus. Kliendikesksete teeninduse põhimõtted. Teenindussituatsioonid ja nende lahendamine

iseseisev töö 72 tundi	<p>Monitoorib karjääriinfot: koostab kirjaliku ülevaate karjääriteenustest enda maakonnas, esitleb oma tulemusi klassis</p> <p>Koostab juhendi alusel elektroonilisi kandideerimisdokumente lähtudes dokumentide vormistamise heast tavast: CV, motivatsioonikiri, sooviavaldus</p> <p>Koostab isikliku tegevuskava oma karjääriplaanide teostamiseks pidades silmas nii pikema- kui lühemaajalisi eesmärke</p> <p>Koostab juhendi alusel elektrooniliselt leibkonna ühe kuu eelarve</p> <p>Koostab juhendi alusel elektrooniliselt tuludeklaratsiooni A-vormi</p> <p>Analüüsib etteantud andmete põhjal erinevaid võimlusi varade finantseerimiseks</p> <p>Koostab meeskonnatööna oma tegevusvaldkonna makrokeskkonna analüüsi</p> <p>Kirjutab kokkuvõtte vastutustundliku ettevõtluse põhimõtetest</p> <p>Koostab meeskonnatööna juhendi alusel äriplaani ja äriplaani esitluse</p> <p>koostab meeskonnatööna kokkuvõtte võimalustest vähendada ohutegurite mõju töökeskkonnas vastava eriala näitel</p> <p>Vormistab etteantud juhendi abil töölepingu.</p> <p>Digitaalselt allkirjastatud algatus- ja vastuskirja koostamine ja vormistamine vastavalt juhendile ning edastamine e-kirjaga</p> <p>Lahendab juhendi alusel tavapärase teenindussituatsiooni iseseisvalt</p>
praktika	Puudub
Õppemeetodid	Analüüs, arutelu, õppekäik, infootsing, rollimängud, lühiloeng, praktilised harjutused, kohtumine, rollimäng, situatsioonülesannete lahendamine, meeskonnatöö, õpimapp, videotreening
Hindamine	<p>Õppeprotsessis rakendatakse kujundavat hindamist. Õpiväljundite saavutatust hinnatakse hindamiskriteeriumide ja demonstratsioonülesannete täpsustavate hindamisjuhendite alusel.</p> <p>Hindamisülesanded</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Õpimapp. Õpilane esitab õpimapi, mis sisaldab järgmisi <u>kirjaliku juhendi</u> alusel koostatud töid (elektroonilises keskkonnas Google Drive või Moodle). 2. Näidisintervjuu osalemine <p>Õpilane osaleb näidisintervjuul, milleks valmistub <u>kirjaliku juhendi</u> alusel.</p> <ol style="list-style-type: none"> 3. Meeskonnatööna äriplaani koostamine <p>Meeskond koostab esitluse <u>kirjaliku juhendi</u> alusel.</p>
sh hindekriteeriumid	Puuduvad
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	<p>Mooduli kokkuvõttev hinne on mitmeeristav.</p> <p>Hinne on „arvestatud“, kui on saavutatud kõik õpiväljundid lävendi tasemel, sh täidetud iseseisvad tööd</p>
sh hindamismeetodid	Suuline vastamine, kirjalik töö, rollimäng, õpimapp

Õppematerjalid	<p>Saavutuste loqiraamat : materjale karjääriõpetuse läbiviimiseks 8.-12. klassides / [Sihtasutus Eesti Kutsehariduse Reform : koostajad Alla Eenmaa ... jt.] [Tallinn] : Sihtasutus Eesti Kutsehariduse Reform, 2003 ([Tallinn] : Printon) 44 lk. : ill. ; 30 cm</p> <p>Tervis ja karjäär : inimese tervis – eriala valiku ja tööalase karjääri mõjutaja [Võrguteavik] / [koostanud: Annika Kүүdorf, Eda Merisalu, Mare Lehtsalu] Ilmunud Tallinn : Elukestva Õppe Arendamise Sihtasutus Innove, 2008</p> <p>Vaatame koos tulevikku : grupitööde kogumik põhikooli ja gümnaasiumi kutseuunitlejatele, aineõpetajatele, klassijuhatajatele ja karjäärinõustajatele / [koostajad Imbi Kuusik ... jt.] [Tallinn] : Sihtasutus Eesti Kutsehariduse Reform, 2003 ([Tabasalu] : Serica Disain) 74, [6] lk. : ill. ; 30 cm</p> <p>Karjääriõppe sidumine praktikaga soovituslikud abimaterjalid / [Võrguteavik] : SA Innove karjääriteenuste arenduskeskus, Haridus- ja Teadusministeerium ; koostaja: Terje Paes</p> <p>Internetileheküljed: www.eures.ee, www.rmp.ee, http://europa.eu/yout, www.ti.ee, www.rajaleidja.ee, www.mitteformaalne.ee</p> <p>E-kursus Moodle keskkonnas „Karjääriõpetus autotehnikutele: https://moodle.e-ope.ee/course/view.php?id=5824</p> <p>Ettevõtluse alused SA Innove, Haridus- ja Teadusministeerium ; koostajad: Tiia Randmaa, Ester Raiend, Riina Rohelaan, Aive Kupp, Jane Mägi 2007</p> <p>Ideest eduka ettevõtte SA Innove, Haridus- ja Teadusministeerium ; koostajad: Rein Sirkel, Kaire Uibolet, Juhan Teder, Monika Nikitina-Kalamäe 2008 3. Füüsilisest isikust ettevõtja käsiraamat Kirjastus Ilo; Olavi Kärsna 2008</p> <p>Internetileheküljed www.minuraha.ee, www.eas.ee, www.emta.ee</p>
----------------	--

Mooduli nr	Mooduli nimetus	Mooduli maht (EKAP)	Õpetajad
4	LINDUDE HOOLDAMINE	11	J. Prits, praktikajuhendajad
Nõuded mooduli alustamiseks	Puuduvad		
Mooduli eesmärk	Õpetusega taotletakse, et õpilane hindab lindude seisundit igapäevaselt, puhastab ja grupeerib vastavalt vajadusele tagades nende üldise heaolu.		
Õpiväljundid	Hindamiskriteeriumid		

Õpilane: 1. Hoolitseb lindude üldise heaolu eest	Õpilane: <ul style="list-style-type: none"> • Kirjeldab lindude liigiomast käitumist ja põhivajadusi; • Kirjeldab ja võrdleblindude pidamisviise lähtudes nende heaolunõuetest; • võrdleb erinevaid allapanu liike ja põhjendab nende kasutust; • puhastab söötmissala-, tarvikud ja jootjaid vastavalt kehtestatud nõuetele, jälgib sööda ja vee olemasolu; • jälgib ja vajadusel reguleerib sisekliimat sh valgustust vastavalt parameetritele; • eemaldab sõnniku asemelt ja käikudest arvestades pidamisviisi ning kasutatavat tehnoloogiat; • leiab infot keskkonna- ja lindude heaolunõuete kohta ning rakendab teadmisi töös.
2. Grupeerib ja/või paigutab linnud ümber.	<ul style="list-style-type: none"> • Selgitab lindude grupeerimise vajalikkust ja põhimõtteid; • kirjeldab lindude ohutuid ajamis- ja talutamisviise, -meetodeid ja -vahendeid; • grupeerib ja/või paigutab linnud ümber lähtudes turvalisuse nõuetest, arvestades lindudekasvatamise eesmärki ja tootmisperioodi
3. Vaatleblindude igapäevaselt, kontrollib tervist ja puhastab neid	<ul style="list-style-type: none"> • vaatleb igapäevaselt lindude, tuvastab haige ja/või surnud linnu ning vajadusel eraldab selle, registreerib ja edastab teabe vastavalt kehtestatud korrale; • iseloomustab lindude puhastamise, pesemise ja pügamise viise, vahendeid ning vajalikkust • puhastab linde, arvestades nende anatoomilisi iseärasusi, heaolu ja pidamise eesmärki.
4. Kontrollib farmiseadmete töökorrasolekut	<ul style="list-style-type: none"> • Leiab infot erinevatest teabeallikatest sõnniku- ja jäätmekäitluse nõuete kohta ning loob seoseid keskkonnakaitsenõuetega; • nimetab sõnniku ja läga eemaldusseadmeid ja kirjeldab nende tööpõhimõtteid; • kontrollib seadmete (sõnniku ja läga eemaldusseadmete, kliimaseadmete) töökorrasolekut ja vajadusel teavitab kõrvalekalletest vastutavat isikut.
Teemad, alateemad	Anatoomia ja füsioloogia põhialused Heaolu ja käitumine Karja hierarhia Ohutu lindude käsitlemine Lindude pidamisviisid Allapanu liigid ning seos lindudeheaoluga Keskkonnanõuded ja lindude heaolu reeglid seadlusalusest lähtuvalt Lindude hooldamine Lindude hooldamise viisid ja vahendid. Jäätmekäitus ja keskkonnanõuded Farmiseadmed Praktilised tööd: 1- 4 õpiväljundite kohta 1 EKAP
iseseisev töö 24 tundi	Töötamine juhendamisel farmis
praktika	1-4 õpiväljundite kohta 9 EKAP, 234 tundi
Õppemeetodid	Interaktiivne loeng, intervjuu, praktiline töö, eneseanalüüs

Hindamine	Õppeprotsessis rakendatakse kujundavat hindamist. Õpiväljundite saavutatust hinnatakse hindamiskriteeriumide ja demonratsioonülesannete täpsustavate hindamisjuhendite alusel. Hindamisülesanne: Õpilane demonstreerib lindude turvalist käsitsemist, fikseerimist ja puhastamist
sh hindekriteeriumid	Puuduvad
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Mooduli kokkuvõttev hinne on mitteeristav. Hinne on „arvestatud“, kui on saavutatud kõik õpiväljundid lävendi tasemel, sh täidetud iseseisvad tööd ja sooritatud praktika
sh hindamismeetodid	Praktiline töö,demonstratsioon
Õppematerjalid	H. Tikk, V. Tikk, M. Piirsalu, J. Hämmal „Linnukasvatus I“ Tartu 2007 H. Tikk, V. Tikk, M. Piirsalu „Linnukasvatus II“ Tartu 2008 www.nouandeteenistus.ee www.pikk.ee

Mooduli nr	Mooduli nimetus	Mooduli maht (EKAP)	Õpetajad
5	LINDUDE SÖÖTMINE	9	J.Prits, A. Lember,praktikajuhendajad
Nõuded mooduli alustamiseks	Läbitud moodul lindude hooldamine		
Mooduli eesmärk	Õpetusega taotletakse, et õpilane hindab lindude toitumust ja söömust, ladustab ja hoiustab söödad, hindab söötade kvaliteeti ning söötab linnud vastavalt söödaratsioonile ning asutuse töökorraldusele.		
Õpiväljundid	Hindamiskriteeriumid		
Õpilane: 1. Hindab lindude toitumust ja söömust	Õpilane: <ul style="list-style-type: none"> • selgitab lindude seedeprotsesse; • leiab erinevatest teabeallikatest lindude söötmisnormid; • selgitab lindude toitumuse hindamiskriteeriume lähtuvalt anatoomilistest ja füsioloogilistest iseärasustest; • hindab visuaalselt lindudetoitumust ja söömust, arvestades keha konditsiooni, järelejäanud sööda kogust ning teavitab kõrvalekalletest vastavalt töökorrale. 		

2. Söödab ja joodab linnud	<ul style="list-style-type: none"> eristab enamlevinud söötade ja söödakultuuride liike, selgitab nende omadusi ja kasutamist; hindab söötade ja vee kvaliteeti organoleptiliselt, eemaldab riknenud sööda ja vee; söödab ja joodab linnud vastavalt etteantud söödaratsioonile, kohendab sööda vastavalt ettevõtte töökorraldusele; selgitab söötmis- ja jootmisseadmete tööpõhimõtted, kontrollib söötmis- ja jootmisseadmete töökorrasolekut ja vee olemasolu ning vajadusel hooldab seadmeid.
Teemad, alateemad	Söötmisõpetuse alused. Lindudeseedeelundkond Söödad ja söötmine Söötade organoleptiline hindamine Vee kvaliteedi hindamine Söödaratsiooni põhialused Söötade tundmine Söötade ja vee kvaliteedi hindamine Lindude toitumuse hindamine Praktilised tööd: 1-2 õpiväljundite kohta1 EKAP
iseseisev töö24 tundi	Hindab lindude toitumust etteantud juhise järgi Töötab juhendamisel farmis
praktika	1-2 õpiväljundite kohta 7 EKAP, 182 tundi
Õppemeetodid	Interaktiivne loeng, intervjuu, praktiline töö, arutelu
Hindamine	Õppeprotsessis rakendatakse kujundavat hindamist. Õpiväljundite saavutatust hinnatakse hindamiskriteeriumide ja demonstratsioonülesannete täpsustavate hindamisjuhendite alusel. Hindamisülesanded: 1. Söötade tundmine ja organoleptiline hindamine 2. Lindude toitumuse hindamine
sh hindekriteeriumid	Puuduvad
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Mooduli kokkuvõttev hinne on mitteeristav. Hinne on „arvestatud“, kui on saavutatud kõik õpiväljundid lävendi tasemel, sh täidetud iseseisvad tööd ja sooritatud praktika
sh hindamismeetodid	Praktiline töö, demonstratsioon
Õppematerjalid	H. Tikk, V. Tikk, M. Piirsalu, J. Hämmal „Linnukasvatus I“ Tartu 2007 H. Tikk, V. Tikk, M. Piirsalu „Linnukasvatus II“ Tartu 2008 www.nouandeteenistus.ee www.pikk.ee

Mooduli nr	Mooduli nimetus	Mooduli maht (EKAP)	Õpetajad
6	LINDUDE TERVISHOID	6	D.Põdersoo, praktikajuhendajad
Nõuded mooduli alustamiseks	Puuduvad		
Mooduli eesmärk	Õpetusega taotletakse, et õpilane jälgib lindude tervislikku seisundit, haiguse korral annab oma pädevuse piires esmaabi ja abistab loomaarsti		
Õpiväljundid	Hindamiskriteeriumid		
Õpilane: 1. Hindab lindudeüldist tervislikku seisundit	Õpilane: <ul style="list-style-type: none"> • selgitab haiguse mõistet ja põhjuseid; • kirjeldabhaigustunnuseid; • hindab lindude üldist tervislikku seisundit, jälgides vähemalt korra päevas lindude käitumist. 		
2. Tuvastab lindude haigusliku seisundi, annab esmaabi ja hooldab haiget lindu	<ul style="list-style-type: none"> • kontrollib lindude tervise parameetreid, võrdleb neid normidega, vajadusel annab esmaabi ning teavitab kõrvalekalletest vastutavat isikut/loomaarsti; • valib lindude fikseerimise viisi vastavalt vajadusele, kasutades ettenähtud abivahendeid ja arvestades ohutusnõudeid. 		
3. Abistab loomakasvatuse spetsialisti või loomaarsti veterinaarsetes toimingutes ja lindude hukkamisel (hädatapul)	<ul style="list-style-type: none"> • kirjeldab käitumist eriolukorras (lindude hukkumine, hädatapp, taudiolukord, linnu ootamatu käitumine jm) ning selgitab korjaste hoidmise ja edasise käitlemise nõudeid; • abistab loomaarsti täites oma tööülesandeid korrektselt ja vastutustundlikult. 		
Teemad, alateemad	Lindude tervishoiu põhialused Seadustest tulenevad veterinaarnõuded. Lindude esmaabi ja ohutu käsitlemine Tööohutusnõuded Praktilised tööd: 1-3 õpiväljundite kohta 1 EKAP		
iseseisev töö24 tundi	Töötab juhendamisel farmis		
praktika	1-3 õpiväljundite kohta 4 EKAP, 104 tundi		
Õppemeetodid	interaktiivne loeng, intervjuu, praktiline töö, eneseanalüüs		
Hindamine	Õppeprotsessis rakendatakse kujundavat hindamist. Õpiväljundite saavutatust hinnatakse hindamiskriteeriumide ja demonstratsioonülesannete täpsustavate hindamisjuhendite alusel. Hindamisülesanne: Linnu fikseerimine ja terviseparameetrite hindamine		

sh hindekriteeriumid	Puuduvad
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Mooduli kokkuvõttev hinne on mitmeeristav. Hinne on „arvestatud“, kui on saavutatud kõik õpiväljundid lävendi tasemel, sh täidetud iseseisvad tööd ja sooritatud praktika
sh hindamismeetodid	Praktiline töö, demonstratsioon
Õppematerjalid	H. Tikk, V. Tikk, M. Piirsalu, J. Hämmal „Linnukasvatus I“ Tartu 2007 H. Tikk, V. Tikk, M. Piirsalu „Linnukasvatus II“ Tartu 2008 www.nouandeteenistus.ee www.pikk.ee

Mooduli nr	Mooduli nimetus	Mooduli maht (EKAP)	Õpetajad
7	LINDUDE TAASTOOTMINE	6	J.Prits, praktikajuhendajad
Nõuded mooduli alustamiseks	Läbitud moodul lindudehooldamine ja söötmine		
Mooduli eesmärk	Õpetusega taotletakse, et õpilane omandab teadmised lindude sigimisorganite ehitusest ja talitlusest, tiinestusviisidest, haudemunadest, jõudluskontrollist ja tibude üleskasvatuse režiimidest		
Õpiväljundid	Hindamiskriteeriumid		
Õpilane: 1. Seemendab linnud kunstlikult, valib ja kogub haudemunad ning valmistab need hautamiseks ette, järgides inkubaatori töökorrasolekut	Õpilane: <ul style="list-style-type: none"> • Kirjeldab lindude sigimisorganeid ja nende talitlust; • seemendab linnud kunstlikult, arvestades linnuliiki, liigiomaseid füsioloogilisi näitajaid ja ettevõtte aretusplaani; • valib ja kogub sugulindude haudemunad, lähtudes tõumunade haudeplaanist; • kogub ja valmistab haudemunad hautamiseks ette (paigutab need inkubaatori haudelaegastele), arvestades ettevõtte töökorraldust; • haudemunade kunstlikul hautamisel jälgib inkubaatori tööd ja vajadusel reguleerib selle töörežiimi vastavalt ettevõtte töökorraldusele. 		
2. Teeb munemise jõudluskontrolli, paigutab haudemunad koorumiskappi ja jälgib koorumisprotsessi	<ul style="list-style-type: none"> • teeb munemise jõudluskontrolli (dokumenteerib ja töötleb individuaalseid munajõudluskontrolli üksiknäite), arvestades ettevõtte töökorraldust; • paigutab haudemunad koorumiskappi, jälgib koorumisprotsessi ja vajadusel eraldab haudepraagi, arvestades ettevõtte töökorraldust. 		
3. Jälgib tibude ja noorte sugulindude kasvamist järgides lindude üleskasvatuse režiime	<ul style="list-style-type: none"> • jälgib tibude kasvamist kunstema perioodil, arvestades linu liiki ja ettevõtte aretusplaani; • jälgib tibude ja noorte sugulindude kasvamist, järgides lindude üleskasvatuse režiime. 		

Teemad, alateemad	Lindude bioloogia, füsioloogia ja taastootmise alused Lindude aretuse alused Lindude liigid ja tõud Haudurid ja nende režiimid Lindude pidamistingimused (allapanu, boksi suurus jne) Tõuaretuse algdokumentatsiooni täitmise põhimõtted; Tööohutusnõuded. Praktilised tööd: 1-3 õpiväljundite kohta 1 EKAP
iseseisev töö24 tundi	Töötab juhendamisel farmis
praktika	1-3 õpiväljundite kohta 4 EKAP, 104 tundi
Õppemeetodid	interaktiivne loeng, intervjuu, praktiline töö, eneseanalüüs
Hindamine	Õppeprotsessis rakendatakse kujundavat hindamist. Õpiväljundite saavutatust hinnatakse hindamiskriteeriumide ja demonstratsioonülesannete täpsustavate hindamisjuhendite alusel. Hindamisülesanded: 1. Kirjeldab haudemunade kogumise meetodeid ja haudumiseks ettevalmistust 2. Kirjeldab tibude koorumisprotsessi ja lindude üleskasvatuse režiime
sh hindekriteeriumid	Puuduvad
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Mooduli kokkuvõttev hinne on mitteeristav. Hinne on „arvestatud“, kui on saavutatud kõik õpiväljundid lävendi tasemel, sh täidetud iseseisvad tööd ja sooritatud praktika
sh hindamismeetodid	Praktiline töö, demonstratsioon
Õppematerjalid	H. Tikk, V. Tikk, M. Piirsalu, J. Hämmal „Linnukasvatus I“ Tartu 2007 H. Tikk, V. Tikk, M. Piirsalu „Linnukasvatus II“ Tartu 2008 www.nouandeteenistus.ee www.pikk.ee

Mooduli nr	Mooduli nimetus	Mooduli maht (EKAP)	Õpetajad
8	LINNUSAADUSTE TOOTMINE	6	J.Prits, M.Teeäär, praktikajuhendajad
Nõuded mooduli alustamiseks	Puuduvad		
Mooduli eesmärk	Õpetusega taotletakse, et õpilane osaleb linnusaaduste tootmise protsessis ja realiseerimiseks ettevalmistusel		

Õpiväljundid	Hindamiskriteeriumid
Õpilane: 1. Määrab linnu realiseerimisaja ja hukkamisele saatmise	Õpilane: <ul style="list-style-type: none"> • kirjeldab nõudeid hukkamisele ja liha käitlemisele; • määrab linnu realiseerimisaja, arvestades partii vanust; • korraldab lindude hukkamisele saatmise vastavalt juhistele.
2. Kogub, sorteerib, puhastab ja pakendab munad ning linnusuled	<ul style="list-style-type: none"> • kirjeldab enamlevinud linnusaaduseid (sh tapasaadused) ja nende esmaseid kvaliteedi kontrollimise põhimõtteid; • kogub ja sorteerib lindlas mune kvaliteediklassidesse vastavalt nõuetele; • pakib munad transportkastidesse, vajadusel puhastab ja ladustab munad ärasaatmiseks vastavalt ettevõtte töökorraldusele; • puhastab, peseb, kuivatab, sorteerib ja vajadusel pakendab linnusuled vastavalt ettevõtte töökorraldusele.
Teemad, alateemad	Hukkamine Nõuded hukkamisele Linnu realiseerimise aeg ja nõuded Enamlevinud linnusaadused Munad, suled Praktilised tööd: 1-2 õpiväljundite kohta 1 EKAP
sh iseseisev töö24 tundi	Töötamine juhendamisel farmis
sh praktika	1-2 õpiväljundite kohta 4 EKAP, 104 tundi
Õppemeetodid	Interaktiivne loeng, intervjuu, praktiline töö
Hindamine ja hindamismeetodid	Õppeprotsessis rakendatakse kujundavat hindamist. Õpiväljundite saavutatust hinnatakse hindamiskriteeriumide ja demonstratsioonülesannete täpsustavate hindamisjuhendite alusel. Hindamisülesanded: 1. Kirjeldab enamlevinud linnusaadusi ja nõudeid neile 2. Kirjeldab nõudeid linnusaaduste transportimisel
sh hindekriteeriumid	Puuduvad
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Mooduli kokkuvõttev hinne on mitteeristav. Hinne on „arvestatud“, kui on saavutatud kõik õpiväljundid lävendi tasemel, sh täidetud iseseisvad tööd ja sooritatud praktika
sh hindamismeetodid	Praktiline töö, demonstratsioon

Õppematerjalid	H. Tikk, V. Tikk, M. Piirsalu, J. Hämmal „Linnukasvatus I“ Tartu 2007 H. Tikk, V. Tikk, M. Piirsalu „Linnukasvatus II“ Tartu 2008 www.nouandeteenistus.ee www.pikk.ee
----------------	--

VALIKAINED

Mooduli nr	Mooduli nimetus	Mooduli maht (EKAP)	Õpetajad
1	MAHELINNUKASVATUS	3	J.Prits, praktikajuhendajad
Nõuded mooduli alustamiseks	Puuduvad		
Mooduli eesmärk	Õpetusega taotletakse, et õpilane omandab teadmised mahepõllumajanduslikust linnukasvatusest, lindude pidamise, söötmise, tervishoiu ning toodangu töötlemise ja turustamise nõuetest mahepõllumajanduse põhimõtetest, õigusaktidest lähtuvalt.		
Õpiväljundid	Hindamiskriteeriumid		
Õpilane: 1. Selgitab mahepõllumajanduse põhimõtteid	Õpilane: <ul style="list-style-type: none"> • leiab mahetootmise nõuded ja õigusaktid Põllumajandusministeeriumi, Põllumajandusameti ning Veterinaar- ja Toiduameti veebilehtedelt; • selgitab mahetootmise põhimõtteid ja toob välja erinevusi tavatootmisest. 		
2. Kirjeldab mahelindude pidamisnõudeid ja keskkonnasäästlikku sõnnikumajandust	<ul style="list-style-type: none"> • võrdleb mahelindude pidamistingimusi tavatootmisega ja toob välja erinevusi lindude heaolust lähtuvalt; • nimetab ja selgitab mahetootmisse enamsobivaid linde; • analüüsib lindude heaolu ja tervist ühe mahetalu andmete põhjal; • selgitab sõnniku säilitamist ja kasutamist lähtuvalt keskkonda säästvatest nõuetest. 		
3. Arvestab juhendi abil lindude söödavajaduse ja koostab juhendamisel söödaratsiooni	<ul style="list-style-type: none"> • eristab ja hindab organoleptiliselt mahelindude söötasid; • arvestab juhendamisel abil vajaminevate söötade kogused; • koostab juhendi abil söödaratsioone erinevatele linnurühmadele; • hindab lindude toitumust etteantud juhendi abil. 		
4. Selgitab mahelinnu liha töötlemise ja munade ning sulgede turustamise nõudeid	<ul style="list-style-type: none"> • selgitab mahelinnutoodete töötlemise ja turustamise nõudeid; • eristab märgistuse alusel mahetoodangut tavapõllumajandustoodangust. 		

Teemad, alateemad	Mahepõllumajandusseadus ja õigusaktid Mahelindude pidamine Mahetootmisse enamsobivad linnud Nõuded mahelindude pidamisel lähtuvalt lindude heaolust ja keskkonnasäästlikkusest Mahelindude söötmine Mahelindude söödad ja nende hindamine, söödavajaduse arvestus Mahelindude tervishoid Sagedasemad terviseprobleemid, nende ennetamine ja ravi Mahetoodangu töötlemine ja turustamine Mahetoodete märgistus Praktilised tööd: 1-4 õpiväljundite kohta
sh iseseisev töö36 tundi	Töötamine juhendamisel farmis Mahelinnukasvatusega seonduva materjali läbitöötamine ja analüüs
sh praktika	Puudub
Õppemeetodid	Interaktiivne loeng, intervjuu, praktiline töö
Hindamine ja hindamismeetodid	Õppeprotsessis rakendatakse kujundavat hindamist. Õpiväljundite saavutatust hinnatakse hindamiskriteeriumite ja demonstratsioonülesannete täpsustavate hindamisjuhendite alusel. Hindamisülesanded: 1. Koostab söödaratsiooni mahetalu lindudele etteantud juhendi alusel 2. Planeerib etteantud juhiste alusel sõnniku hoiustamise ja kasutamise
sh hindekriteeriumid	Puuduvad
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Mooduli kokkuvõttev hinne on mitteeristav. Hinne on „arvestatud“, kui on saavutatud kõik õpiväljundid lävendi tasemel, sh täidetud iseseisvad tööd
sh hindamismeetodid	Interaktiivne loeng, intervjuu, praktiline töö, eneseanalüüs
Õppematerjalid	H. Tikk, V. Tikk, M. Piirsalu, J. Hämmal „Linnukasvatus I“ Tartu 2007 H. Tikk, V. Tikk, M. Piirsalu „Linnukasvatus II“ Tartu 2008 Põllumajandusministeerium „Mahepõllumajanduslik linnukasvatus“ www.maheklubi.ee/upload/Editor/Trykised/mahe_linnukasvatus.pdf Sõnniku keskkonda säästev hoidmine ja käitlemine, PM, KM, AS Maves 2005 www.nouandeteenistus.ee

Mooduli nr	Mooduli nimetus	Mooduli maht (EKAP)	Õpetajad
2	TAPMISE KOOLITUS	3	J. Prits
Nõuded mooduli alustamiseks	Puuduvad		
Mooduli eesmärk	Õpetusega taotletakse, et õpilane viib läbi loomade ja lindudetapaprotseduurid vastavalt nõuetele		
Õpiväljundid	Hindamiskriteeriumid		
Õpilane: 1. Orienteerub loomakaitsealas seadusandluses ja rakendab seda tapmisel	Õpilane: <ul style="list-style-type: none"> • orienteerub loomakaitsealases seadusandluses ja selle rakendamises tapamajas; • tunneb tapaloomade ja lindude anatoomiat, füsioloogiat ning käitumist. 		
2. Mõistab loomade ja lindude tapaeelset käitumist ning selle mõju ning koostab nende algtöötlemise tehnoloogilise skeemi	<ul style="list-style-type: none"> • mõistab loomade ja lindude tapaeelse käitlemise mõju liha kvaliteedile, kirjeldab tapaloomade ja -lindude stressi, kannatusi, teadvuselolekut ja tundlikkust; • kirjeldab nõudeid loomade ja lindude kohtlemisel tapamajas, nende fikseerimist, uimastamist; • kirjeldabloomade ja lindude algtöötlemise etappe; • koostab algtöötlemise tehnoloogilise skeemi. 		
Teemad, alateemad	Tapaloomade ja lindude anatoomia, füsioloogia Mõju liha kvaliteedile Fikseerimine Uimastamine, viisid ja vahendid Veretustamine, viisid ja vahendid Loomade ja lindude hukkamine Tööohutus loomade ja lindude käitlemisel Praktilised tööd: 1-2 õpiväljundite kohta		
sh iseseisev töö 36 tundi	Osalemine tapmisprotseduuril		
sh praktika	Puudub		
Õppemeetodid	Interaktiivne loeng, intervjuu, praktiline töö		
Hindamine ja hindamismeetodid	Õppeprotsessis rakendatakse kujundavat hindamist. Õpiväljundite saavutatust hinnatakse hindamiskriteeriumide ja demonstratsioonülesannete täpsustavate hindamisjuhendite alusel. Hindamisülesanne: Praktiline töö - osalemine tapmisprotseduuril		
sh hindekriteeriumid	Puuduvad		

sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Mooduli kokkuvõttev hinne on mitteeristav. Hinne on „arvestatud“, kui on saavutatud kõik õpiväljundid lävendi tasemel, sh täidetud iseseisvad tööd ja sooritatud praktika
sh hindamismeetodid	Praktiline töö, demonstratsioon
Õppematerjalid	Nõukogu Määrusest (EÜ) nr 1099/2009, 24. september 2009 Õpetaja poolt koostatud konspekt http://kyylikud.weebly.com/ Soidla, R., Anton, D., Lepasalu, L., Veri, K. Tapaloomade vedu ja algtöötlemine. 2009. Tartu

Mooduli nr	Mooduli nimetus	Mooduli maht (EKAP)	Õpetajad
3	SÖÖDATOOTMINE	3	M. Kõbu, A.Kalmus, praktikajuhendajad
Nõuded mooduli alustamiseks	Puuduvad		
Mooduli eesmärk	Õpetusega taotletakse, et õpilane omandab teadmised sööda tootmisest ja seda mõjutavatest teguritest Eestis.		
Õpiväljundid	Hindamiskriteeriumid		
Õpilane: 1. Arvestab rohumaaade vajaduse sööda tootmiseks ning rajab ja uuendab rohumaid	Õpilane: <ul style="list-style-type: none"> • eristab heintaimi ja nende seemneid ning tunneb nende omadusi ja kasutusvõimalusi; • tunneb rohumaaade tüüpe, arvestab rohumaaade vajaduse sööda tootmiseks; • tunneb rohumaaade pealtparandamise võtteid; • valmistab maa ja seemned külviks ette lähtudes kasutatavast tehnoloogiast/kultuurist ja etteantud juhistest; • seadistab vastavalt juhistele kasutatava tehnika; külvab heinaseemnesegu vastavalt juhistele. 		
2. Hooldab ja kasutab rohumaid ning varub rohusööda	<ul style="list-style-type: none"> • hooldab niidud ja karjamaad arvestades kasvavaid kultuure; • tunneb söödavarumise tehnoloogiaid; • varub rohusööda ning hindab selle kvaliteeti. 		

Teemad, alateemad	<p>Heintaimed Kõrrelisedjaliblikõielisedheintaimed, liikideiseärasusedjakasvunõuded</p> <p>Rohumaad Kliimaatilistingimustesobivusrohumaaviljeluseks; muldadesobivusrohumaaviljeluseks Taimedekasvu, arengujasaagikujunemismõjurid. Rohumaadetüübidjakasutusvõimalused; kultuurniidudjakultuurkarjamaad, nendehooldamine, kasutamine, rohumaaderajamineuuskülvigajapealtparandamine</p> <p>Söödatootmine Sileerimine –mikroorganismid silo käärimisel, heintaimedesileeruvus, silo kindlustuslisandid, säilitamine Heinategemine Rohusöötadekvaliteet</p> <p>Praktilised tööd: 1-2 õpiväljundite kohta</p>
iseseisev töö 46 tundi	<p>Õppematerjali leidmine, kogumine ja läbitöötamine arvutis Masinate tööjuhendite läbitöötamine</p>
praktika	Puudub
Õppemeetodid	interaktiivne loeng, intervjuu, praktiline töö
Hindamine	<p>Õppeprotsessis rakendatakse kujundavat hindamist. Õpiväljundite saavutatust hinnatakse hindamiskriteeriumide ja demonstratsioonülesannete täpsustavate hindamisjuhendite alusel.</p> <p>Hindamisülesanded:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Enamlevinud kõrreliste ja liblikõieliste heintaimede ning nende seemnete tundmine 2. Söödatootmiseks kasutatava tehnika seadistamine ja hooldamine juhise alusel
sh hindekriteeriumid	Puuduvad
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	<p>Mooduli kokkuvõttev hinne on mitteeristav. Hinne on „arvestatud“, kui on saavutatud kõik õpiväljundid lävendi tasemel, sh täidetud iseseisvad tööd</p>
sh hindamise meetodid	Praktiline töö, demonstratsioon, intervjuu
Õppematerjalid	<p>A. Olt „Silo keemiline koostis ja toiteväärtus“ Tartu 2013 A. Bender „Eritüübiliste rohumaade rajamine ja kasutamine, I ja II osa.“ Jõgeva, 2006, 756 lk H.Older„Piimakarjapidaja ja konsulendi käsiraamat.“ Saku, 1997, 231 lk</p>

Mooduli nr	Mooduli nimetus	Mooduli maht (EKAP)	Õpetajad
4	T-KATEGOORIA MOOTORSÕIDUKIJUHT	3	K.Kalmus
Nõuded mooduli alustamiseks	Vähemalt B- või C1- kategooria mootorsõiduki juhiluba		
Mooduli eesmärk	Õpetusega taotletakse, et õpilane omandab T- kategooria masinate juhtimiseks vajalikke liiklusalaseid teoreetilisi teadmisi ja praktilisi oskusi masinate ohutul käsitlemisel ning liiklemisel asulavälisel ning asula teedel, vastavalt Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi poolt kehtestatud nõuetele.		
Õpiväljundid	Hindamiskriteeriumid		
Õpilane: 1. Käsitleb T-kategooria masina põhi-, lisa- ja abiseadmeid nõuetekohaselt	Õpilane: <ul style="list-style-type: none"> • käsitleb T-kategooria masina põhi-, lisa- ja abiseadmeid, tagab masina häireteta juhtimise liikluses, korraldab nõuetekohaselt oma tööd masinal; • hindab masina tehnilist seisukorda lähtudes liikluse ning töö- ja keskkonnakaitse nõuetest; • järgib masina tehnohooldusgraafiku õigeaegset täitmist. 		
2. Juhib T- kategooria sõidukit iseseisvalt ja ohutult jälgides liiklust ja arvestades liiklusseaduse nõuetega	<ul style="list-style-type: none"> • juhib T- kategooria sõidukit iseseisvalt, jälgib liiklust, näeb ette võimalikke ohte ning hoiab need ära. Liikleb ohutult erinevates tee- ja ilmaoludes teisi liiklejaid arvestavalt. Traktoriga teedel ja tänavatel liigeldes täidab liiklusseaduse nõudeid; • tegutseb õigesti liiklusõnnetuse korral. 		
Teemad, alateemad	Liiklusreeglid ja käitumise liikluses Liiklusreeglid, käitumine erinevates liiklus- ja jalamastikuoludes. Juhikohustused. Liiklusreeglite nõuded, liikluskorraldusvahendite tähendus. Sõidukiasukohtliikluses. Masinaehitus Masinajamasinamootorierinevatesüsteemide, seadmeteniingmehhanismide töötamise põhimõtted. Masinakorrasoid, töökaitse ja ohutustehnika Masinate korrasoiu põhimõtted, tööõiguse ja töetervishoiualused, tööohutuse ja keskkonnakaitse nõuded. Liiklusohutus Üldteadmised liiklusohutuse gaseonduvast. Liikluspühholoogia Üldteadmised liikluspühholoogiast, inimese pühholoogilised omadused, liiklusohutust mõjuvad tegurid ja isikuomadused. Liiklusalased lisanõuded ja eeskirjad Masinajuhi ohte ennetavad ja keskkondasäästvad hoiakud.		

	<p>Praktilised tööd: 1-4 õpiväljundite kohta 5 tundi</p> <p>Masinakäsitlemine, harjutusedõppeväljakulvastavaltraktori-, liikurmasinajamasinrongijuhiliiklusalastele kvalifikatsiooninõuetelelisa 4 alusel:</p> <ul style="list-style-type: none"> - töötervishoiu, tööohutuse - jakeskkonnakaitsenõudedennemasinakäivitamist; - masinajuhthoovad, nendeotstarve, mootoriohutukäivitamine; - ohutudjuhtimisvõtted; - masinagamanööverdamineerinevatekäikudekasutamisel; - sõithaagisevõiaagregaadijuurde, haagiseohutuhaakimineningsõithaakeseadmega. <p>praktilinesõitliikluses, ohutusmaanteeljaasulas, vastavaltraktori-, liikurmasinajamasinrongijuhiliiklusalastele kvalifikatsiooninõuetelelisa 5:</p> <ul style="list-style-type: none"> - sõitliiklusvoos (gabariidid, aeglanesõiduk, kiirus, teisteliiklejategaarvestamine); - ristmikeületamine; - sõitühesuunaliselteel; - peatuminejaparkimine; - möödasõitjatagasipööre; - vähekaitstudliiklejad, nendeohutusetagamine. <p>Sõiterioludes</p> <ul style="list-style-type: none"> - sõitumus, vihma, lumesajusjapime ajal; - koolisõidueksam.
iseseisev töö 46 tundi	Teadmiste täiendamine kooli poolt väljastatud temaatilise õpimapi läbitöötamise käigus
praktika	Puudub
Õppemeetodid	Kontaktõpe. Loeng, vestlus, praktiline töö, arutelu ja analüüsimine.
Hindamine	<p>Õppeprotsessis rakendatakse kujundavat hindamist. Õpiväljundite saavutatust hinnatakse hindamiskriteeriumide ja demonstratsioonülesannete alusel.</p> <p>Hindamisülesanded:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Teoreetilisteadmistekontroll:oskuste, käitumisejahoiaikutetundminevastavalt T- kategooriajuhikvalifikatsiooninõuetele. Teadmiste test, mis koosneb 60 valikvastustega küsimusest. Testi positiivseks soorituseks on vaja vähemalt 55 õiget vastust 2. Praktilise sõidu teostamine ja masina käsitlemine. Tulemust hinnatakse vaatluse teel, jälgides sealjuures kõiki liikluse, töö- ja keskkonnakaitsenõudeid
sh hindekriteeriumid	Puuduvad
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Mooduli kokkuvõtte hinne on mitmeeristav. Hinne on „arvestatud“, kui on saavutatud kõik õpiväljundid lävendi tasemel, sh täidetud iseseisvad tööd
sh hindamismeetodid	Teadmiste test, praktiline sõidu ülesanne T kategooria masinaga, vestlus

Õppematerjalid	E-õppematerjalid, „Tööohutusnõuded tõstukitega töötamisel“ Konspekt „Traktorid, liikurmasinad ja eritöömasinad koostaja“ Aide Autokool Liiklusseadus, liiklustestid
----------------	---

Mooduli nr	Mooduli nimetus	Mooduli maht (EKAP)	Õpetajad
5	TÖÖOHUTUS, TURVALINE TÖÖKESKKOND JA ESMAABI	3	E. Laurson, H. Luhtmaa
Nõuded mooduli alustamiseks	Puuduvad		
Mooduli eesmärk	Õpilane rakendab töötervishoiu- ja tööohutuslaseid teadmisi ning korraldab ettevõttes töötervishoiu- ja tööohutuslaseid töid.		
Õpiväljundid	Hindamiskriteeriumid		
Õpilane: 1. Teab ja selgitab töökeskkonnaga ja tööolmega seonduvaid ohte ja riske	Õpilane: <ul style="list-style-type: none"> • Teab ja selgitab töökeskkonnaga ja tööolmega seonduvaid ohte ja riske; • Selgitab tööõnnetuse ja kutsuhaigestumise põhjuseid, nende ennetamise võimalusi ning täidab vastavasisulist dokumentatsiooni. 		
2. Tunneb töötervishoiu ja tööohutuse korralduse nõudeid riigi ja ettevõtte tasandil	<ul style="list-style-type: none"> • Orienteerub tööseadusandluses, töökeskkonna süsteemis ning riikliku järelevalve tavades; • Tunneb töötervishoiu ja tööohutuse korraldamise nõudeid ettevõttes; • Kirjeldab sisekontrolli läbiviimist, töötervishoiu ja tööohutuse tegevuskava ning töötajate sisekontrolli kava koostamist. 		
3. Koostab riskianalüüsi, hinnates riske ning nende ohjamise abinõusid	<ul style="list-style-type: none"> • Koostab riskianalüüsi arvestades töökeskkonna ohutegureid (füüsikalised, keemilised, bioloogilised, füsioloogilised) ning nende mõju tervisele; • Kirjeldab riskide hindamise meetodeid ning nende ohjamiseks kasutatavaid abinõusid (tule- ja elektriõhutus ettevõttes, ergonoomika jm). 		
4. Kirjeldab esmaabi olemust ja annab esmaabi	<ul style="list-style-type: none"> • Hindab kannatanu seisundit ja otsustab järgneva tegevuse; • Elustab kannatanu vastavalt situatsioonile; • Peatab verejooksu ja kutsub vajadusel kiirabi; • Selgitab haavade tekke põhjused ning seob haavad; • Iseloomustab traumasid ja luumurde ning nendega seonduvaid ohte. Fikseerib luumurru ja kutsub kiirabi; • Hindab füüsikaliste ja keemiliste traumade ulatust ning raskusastet. Võimalusel annab esmaabi. 		

Teemad, alateemad	<p>Töökeskkonna ohutus Töökeskkonna mõiste. Töökeskkonnas esinevad ohud. Töökeskkonna ohutegurid, nende mõju tervisele (füüsikalised, keemilised, bioloogilised, füsioloogilised ja psühholoogilised ohutegurid). Tööohutus kalakasvanduses erinevates tööprotsessides ja masinate ning seadmete käsitsemisel. Ergonoomia. Tööolme Riskianalüüs. Riskianalüüsi mõiste. Riski hindamise meetodid. Riskide ohjamise abinõud. Töötervishoiu ja tööohutuse korralduse õiguslikud alused Töötervishoiu ja tööohutuse korraldus riigi tasandil (struktuur töökeskkonnasüsteemis, riiklik järelevalve) ja ettevõtte tasandil (tööandja ja töötaja kohustused ning õigused, töökeskkonnaspetsialist, töökeskkonnavolinik, töökeskkonnanõukogu). Koostöö. Sisekontroll. Töötervishoiu ja tööohutuse tegevuskava. Töötajate tervisekontroll. Õnnetusohu. Tööõnnetus ja kutsehaigestumine. Tööandja ja töötaja vastutus</p> <p>Esmaabi Tegutsemine õnnetuskohal, elustamine, verejooksu peatamine, šokis kannatanu abistamine, esmaabi haavade, luumurdude, liigesevigastuste korral, sidumine esmaabi äkkaigestumiste korral</p>
iseseisev töö 38 tundi	Tutvub ohutus – ja kasutusjuhenditega Kontrollib esmaabikapi sisu säilivust ja olemasolu
praktika	Puudub
Õppemeetodid	Arutelu, rühmatöö, harjutused, õppevideo analüüs, juhtumianalüüs
Hindamine	<p>Õppeprotsessis rakendatakse kujundavat hindamist. Õpiväljundite saavutatust hinnatakse hindamiskriteeriumide ja demonstratsioonülesannete täpsustavate hindamisjuhendite alusel.</p> <p>Hindamisülesanded</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Teadmiste kontroll õpiväljundi nr 1 teemade kohta 2. Lahendab meeskonnatööna situatsioonülesande 3. Koostab riskianalüüsi juhendi abil 4. Elustamine 5. Sidumine
sh hindekriteeriumid	Puuduvad
sh kokkuvõtva hinde kujunemine	Mooduli kokkuvõttev hinne on mitmeeristav. Hinne on „arvestatud“, kui on saavutatud kõik õpiväljundid lävendi tasemel, sh on täidetud iseseisvad tööd
sh hindamismeetodid	suuline vestlus, teoreetiliste teadmiste kontroll, kirjalik töö, praktiline töö
Õppematerjalid	Sotsiaalministeerium. Töökeskkonna käsiraamat http://www.ti.ee/ott/raraamat.pdf Töötervishoiu ja tööohutuse seadus. https://www.riigiteataja.ee/akt/106072012060 Töölepingu seadus. https://www.riigiteataja.ee/akt/122122012030 http://www.tooelu.ee